

	Riktlinje	Diarienum VON 229/17
	Gäller för Vård- och omsorgsförvaltningen	Version 4
	Dokumentansvarig Karin Paust, MAS Emelie Sundberg, SAS	Gäller från 2015-05-26
Vård- och omsorgsförvaltningen	Godkänd av Monica Holmgren, chef vård- och omsorgsförvaltningen	Senast uppdaterad 2017-12-04

Själv mord, identifiera risk

Riktlinjen omfattar alla verksamheter inom vård- och omsorgsförvaltningen samt de externa utförare som antingen driver entreprenad eller ingår i LOV.

Själv mordsbedömning är en av de svåraste bedömningarna som görs inom hälso- och sjukvården. Bakom en självmordshandling ligger ofta någon form av psykisk störning och/eller missbruk. Kriser av olika slag kan vara en utlösande faktor. Äldre personer med depressiva symtom och somatiska komplikationer tillhör en av riskgrupperna för att begå självmord. Riktlinje för att identifiera risk för självmord beskriver hur personal inom vård- och omsorgsförvaltningen ska arbeta för att identifiera risker för självmord. All vård och behandling bör om möjligt ske i samverkan med brukaren. Även närstående ska så långt det är möjligt vara delaktiga i vården.

Alla brukare som vid kontakt med personal uttrycker självmordstankar eller på annat sätt förmedlar ett självmordsbudskap ska alltid tas på största allvar, den som uppfattar en sådan signal ska alltid ingripa.

För brukare som inte får kommunal hälso- och sjukvård

All personal

- om en brukare ger uttryck för att vilja ta sitt liv ring Vårdguiden tel:1177 omgående, det behövs inget samtycke då handlingen lyder under nödvärnsrätten och du skyddar brukaren från att skada sig själv. Vårdguiden ansvarar för att ge råd och hänvisa till rätt vårdmottagning när så behövs.
- därefter kontaktas ansvarig enhetschef och närstående/företrädare om samtycke ges
- brukare som uttrycker vilja att ta sitt liv **får inte lämnas ensam förrän kvalificerad bedömning av risk för självmord har gjorts**. Om du av någon anledning känner dig olämplig att stanna kvar hos brukaren, be en kollega om hjälp eller avlösning.
- om en brukare ger uttryck för nedstämdhet/depression erbjud brukaren hjälp att kontakta vårdcentral alt. informera brukarens närstående/ företrädare, om samtycke ges, för rekommendation att kontakta vårdcentral
- Dokumentera i social journal

För brukare som omfattas av det kommunala hälso- och sjukvårdsansvaret

All personal

- om personal får till sig att en brukare uttrycker självmordstankar ska sjuksköterska omedelbart kontaktas som i sin tur tar kontakt med ansvarig läkare/vårdcentral. Därefter kontaktas ansvarig chef, närstående/företrädare kontaktas om samtycke ges.
- brukare som uttrycker vilja att ta sitt liv ***får inte lämnas ensam förrän kvalificerad bedömning av risk för självmord har gjorts***. Om du av någon anledning känner dig olämplig att stanna kvar hos brukaren, be en kollega om hjälp eller avlösning.
- om en brukare ger uttryck för nedstämdhet/depression ska detta omgående rapporteras till ansvarig sjuksköterska

Sjuksköterska

- utför hembesök och använder blanketten *Riskbedömning för att identifiera om det föreligger risk för självmord*
- informerar omgående ansvarig läkare om en person uttryckt vilja att ta sitt liv eller om risk identifierats genom riskbedömning
- ansvarar för informationsöverföring till berörd personal och enhetschef
- upprättar vårdplan
- ansvarar för uppföljning av planerade vårdåtgärder
- ansvarar för överrapportering vid byte av vårdgivare
- initierar till vårdplanering
- dokumenterar i patientjournalen

Enhetschef

- ansvarar för att ordinerade åtgärder utförs
- ansvarar tillsammans med sjuksköterskan för samordning av insatser för den enskilde, uppdatering av genomförandeplan samt social journal

Varnings signaler

Var alltid uppmärksam på om någon brukare inte längre är sig lik eller får dig att känna dig orolig. Om brukaren är lynnig, ledsen, tillbakadragen, talar om hopplöshetskänslor, känner sig värdelös och/eller hjälplös. Inte längre bryr sig om sitt utseende, uttrycker tankar om döden genom olika uttryckssätt, tar avsked av personer i sin närhet, ger bort sina ägodelar, har riskfyllt och destruktivt beteende.

Råd och tips till personalen

Ställ frågor till brukaren:

- känner du dig nedstämd?
- känns allt hopplöst?
- har du tänkt ta livet av dig, varför?
- har du försökt någon gång?

Var närvarande i situationen och med brukaren. Lyssna öppet och fördomsfritt. Försök vara lugn, prata med lugn röst, berätta att hjälp finns att få. Försök skapa en god relation och visa respekt och empati. Förmedla stöd och framtidshopp.